ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel, z. s.
Karlínské nám. 12, 186 00 Praha 8
IČO: 48133493
www.asnep.cz, asnep@asnep.com

Neslyšící mohou přijít o tlumočníky a přepisovatele díky návrhu zákona z pera Mariana Jurečky

Neslyšící a nedoslýchaví lidé ztratí přístup k informacím, pokud sněmovna v plné šíři schválí poslanecký návrh ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečky na omezení nadregionálních sociálních služeb, prostřednictvím kterých je zajišťován klíčový podíl tlumočení a přepisu pro neslyšící.

Tlumočníci a přepisovatelé zajišťují komunikaci v nemocnicích, na úřadech, při poskytování sociálních služeb. Jsou důležitou součástí komunikace mezi slyšícími a neslyšícími v každodenních situacích. Jen v loňském roce bylo poskytovateli nadregionálních služeb zajištěno více než 14 000 hodin tlumočení českého znakového jazyka a přepisu, a to jak naživo tak on-line.

“Každý z nás někdy potřebuje tlumočníka nebo přepisovatele. Ať už v noci pro komunikaci s pohotovostí nebo když jde na úřad vyřídit si změnu bydliště, jména nebo si zařídit živnostenský list. Děti se sluchovým postižením a jejich rodiny potřebují podporu v podobě rané péče. Tyto služby jsou ve velké většině právě nadregionálního charakteru a pokud poslankyně a poslanci včas nezareagují, tyto služby prostě nebudou.”, sděluje Mgr. Lucie Sedláčková Půlpánová, neslyšící prezidentka organizace Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP).

Navrhované omezení nadregionálních sociálních služeb, tak jak jej předkládá Marian Jurečka poslaneckým návrhem měnící zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, konkrétně §3, bude mít zásadní dopad na dostupnost už takto nedostatkových tlumočnických a přepisovatelských služeb - a dalších unikátních služeb (nejen) pro osoby se sluchovým postižením. Tím zásadně dopadne na naplňování práv těchto lidí. Likvidace nadregionální sociálních služeb a jejich převod na jednotlivé kraje ve svém důsledku přinese zásadní zvýšení nákladů na poskytování služeb nejen pro neslyšící a nedoslýchavé.
V této situaci poskytovatelé tlumočení a přepisu byli před vznikem stávajících nadregionálních služeb. Dříve je totiž zajišťovala pečovatelská služba a právě nefunkčnost na regionální úrovni byla důvodem pro zajištění tlumočení a přepisu prostřednictvím nadregionálních služeb.

V čem jsou nadregionální služby pro osoby se sluchovým postižením nezastupitelné?

1. Zásadně zvyšují dostupnost tlumočnických a přepisovatelských služeb.
2. Zvyšují kvalitu a možnu kontrolu těchto služeb i v jednotnosti přístupů daným právě nadregionálním měřítkem.
3. Šetří finanční prostředky, tím, že nutnou koordinaci a podpůrný aparát centralizuje.

ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel, z. s.
Karlínské nám. 12, 186 00 Praha 8
IČO: 48133493
www.asnep.cz, asnep@asnep.com

4. Zahrnují služby pro osoby se sluchovým postižením, které na čistě regionální úrovni nejsou dostupné, protože jde jen o jednotky specializovaných odborníků, kteří pokrývají potřebu klientů na území celé republiky.
5. Vysoká odbornost a úroveň poskytovaných specifických služeb, včetně specializovaného technologického vývoje, které si jednotlivé kraje nemohou dovolit.
6. Zahrnují i odborné konzultanty schopné plně komunikovat přímo v českém znakovém jazyce (a není třeba v těchto případech zajišťovat tlumočení dalším profesionálem)
7. Dostupnost služby 24 hodin denně, 7 dní v týdnu (například pro urgentní zdravotní a jiné urgentní případy).
8. Zajištění sociální služby, které v jednotlivých krajích nemají z principu velkou cílovou skupinu, např. služby pro osoby s hluchoslepotou.

Nadregionální služby přinášejí zásadní úspory z rozsahu (např. snižování podílu fixních nákladů vzhledem k nákladům celkovým), což je klíčové, vzhledem ke stávajícímu podfinancování sociálních služeb. K zajištění tlumočení i přepisu jsou potřeba nejen tlumočníci a přepisovatelé, ale i nezbytný podpůrný systém, který zajišťuje, jakého tlumočníka nebo přepisovatele kam kdy poslat. Bez této systematické podpory není zajištění služby možné.

“Zajištění tlumočnických a přepisovatelských služeb vyžaduje úzkou specializaci všech lidí, kteří ji vykonávají. I proto v současnosti je tlumočníků a přepisovatelů vysoký nedostatek. V některých krajích není tlumočnická služba zajištěna v dostatečné kapacitě a službu je nutné suplovat službou nadregionální, kdy tlumočník v případě potřeby do kraje dojede, nebo poskytne službu online. Centrum zprostředkování tlumočení neslyšícím, které poskytuje tlumočnické služby pod Svazem neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR v loňském roce poskytlo tlumočnické služby tisícovce klientů, a to ve všech krajích ČR,” popisuje Šárka Prokopiusová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, členské organizace ASNEP.

Stávající návrh ohrožuje dosavadní funkční systém, kdy podpůrný aparát funguje pro více regionů najednou. Novelou hrozí, že jej bude třeba zajistit čtrnáctkrát, pro každý kraj zvlášť. To povede k zbytečnému navýšení personálního zázemí nebo několikanásobné navýšení administrativy při rozúčtovávání podpůrného aparátu mezi 14 dotací. A to jen v ideálním případě, kdy si všechny kraje budou ochotny službu zařadit do své sítě.
Toto rozpuštění nadregionálních služeb mezi jednotlivé kraje je navíc v případě poskytování tlumočnických a přepisovatelských služeb poskytovaných on-line naprosto nelogické. Pro zajištění služby on-line je jedno jestli tlumočník či přepisovatel “sedí” v Domažlicích, Brně nebo v Jeseníku. Pokud bude tato část návrhu Mariana Jurečky beze změny schválena, stát se bude zcela vědomě chovat jako špatný hospodář.

Nadregionální služby zahrnují i další služby pro osoby se sluchovým postižením, které na čistě regionální úrovni pro osoby se sluchovým postižením nejsou vůbec dostupné, například raná péče, právní a sociální poradenství a jiné.

ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel, z. s.
Karlínské nám. 12, 186 00 Praha 8
IČO: 48133493
www.asnep.cz, asnep@asnep.com

"*Požadujeme zachování nadregionálních služeb v plném rozsahu. Věříme, že tato část návrhu Mariana Jurečky je nezamýšleným krokem, kdy předkladatel pouze neměl v daném čase dostupné všechny informace o zásadních dopadech této části návrhu (nejen) na osoby se sluchovým postižením. Z výše uvedených důvodů žádáme poslankyně a poslance, aby danou situaci napravili například ve smyslu pozměňovacího návrhu, který podává poslanec Aleš Juchelka,"* dodává Sedláčková Půlpánová.

Zásadní omezení nadregionálních služeb má zásadní dopad i pro další osoby, které potřebují péči a proto se ASNEP připojuje k úsilí Národní rady osob se zdravotním postižením a Unii sociálních služeb protože omezení nadregionálních služeb se týká celkem mnoha desítek tisíc klientů právě nejen se sluchovým postižením.

Lucie Sedláčková Půlpánová,
prezidentka Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel

kontakt pro další komunikaci:
Tamara Kováčová
advokační tým ASNEP
kovacova@asnep.cz
www.asnep.cz
603 942 437

Poznámky pro editory a editorky:

Stanovisko ASNEP v plném znění najdete zde:
https://www.asnep.cz/neberte-neslysicim-tlumocniky-prepisovatele-a-dalsi-jedinecne-sluzby-a-nezvysujte-zbytecne-naklady-na-jejich-zajisteni/

Vyjádření Národní rady osob se zdravotním postižením a Unie sociálních služeb:
https://nrzp.cz/2024/02/06/informace-c-9-2024-spolecna-tiskova-konference-k-financovani-nadregionalnich-a-celostatnich-socialnich-sluzeb/ .